

4. Analytická část

4.1. Nemocensky pojištěné osoby

Základním ukazatelem, ke kterému se vztahují údaje o pracovní neschopnosti, je ukazatel průměrného počtu nemocensky pojištěných osob.

Průměrný počet nemocensky pojištěných osob – ukazatel udává průměrný počet osob, které jsou povinně či dobrovolně nemocensky pojištěné podle zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Zahrnuje všechny osoby, které byly alespoň po jeden den vykazovaného období nemocensky pojištěné. Do průměrného počtu nemocensky pojištěných nejsou započtení vojáci z povolání a příslušníci Policie ČR, Hasičského záchranného sboru ČR, Celní správy ČR, Vězeňské služby ČR, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služby a Úřadu pro zahraniční styky a informace.

V případě více překrývajících se pojistných vztahů pojištěnce v rámci jednoho zaměstnavatele a jedné mzdové účtárny se započítává pojištěnec pouze jedenkrát. V ostatních případech je pojištěnec započítáván tolikrát, kolik má pracovních právních vztahů.

Způsob výpočtu:

$$\text{Průměrný počet nemocensky pojištěných osob} = \frac{\text{počet dní nemocenského pojištění jednotlivých pojištěných osob ve vykazovaném období}}{\text{počet kalendářních dní ve vykazovaném období}}$$

Průměrný počet nemocensky pojištěných za 1. pol. 2018 činil celkem 4 710,8 tis. osob, z čehož 50,6 % tvořili muži a 49,4 % ženy. Oproti 1. pol. 2017 (4 632,1 tis. osob) průměrný počet pojištěnců vzrostl o 1,7 %, tj. O 78,7 tis. osob. Průměrný počet nemocensky pojištěných mužů meziročně stoupl z 2 351,8 tis. osob na 2 381,4 tis. osob (tj. o 1,3 %). Meziroční nárůst průměrného počtu nemocensky pojištěných žen byl vyšší než u mužů, a to z 2 280,3 tis. v 1. pol. 2017 na 2 329,4 tis. osob v 1. pol. 2018 (tj. o 2,1 %).

Průměrný počet dobrovolně nemocensky pojištěných osob samostatně výdělečně činných (OSVČ) v 1. pol. 2018 činil 90,1 tis. osob, z tohoto počtu bylo 59,7 % mužů a 40,3 % žen, meziročně počet dobrovolně nemocensky pojištěných mírně vzrostl o 2,2 %.

Zatímco počet nemocensky pojištěných zaměstnanců má v posledních několika letech stoupající trend, u dobrovolně nemocensky pojištěných OSVČ se od 1. pol. 2015 jejich počet držel stabilně kolem 88 tisíc a teprve v 1. pol. 2018 se opět zvýšil nad 90tisícovou hranici.

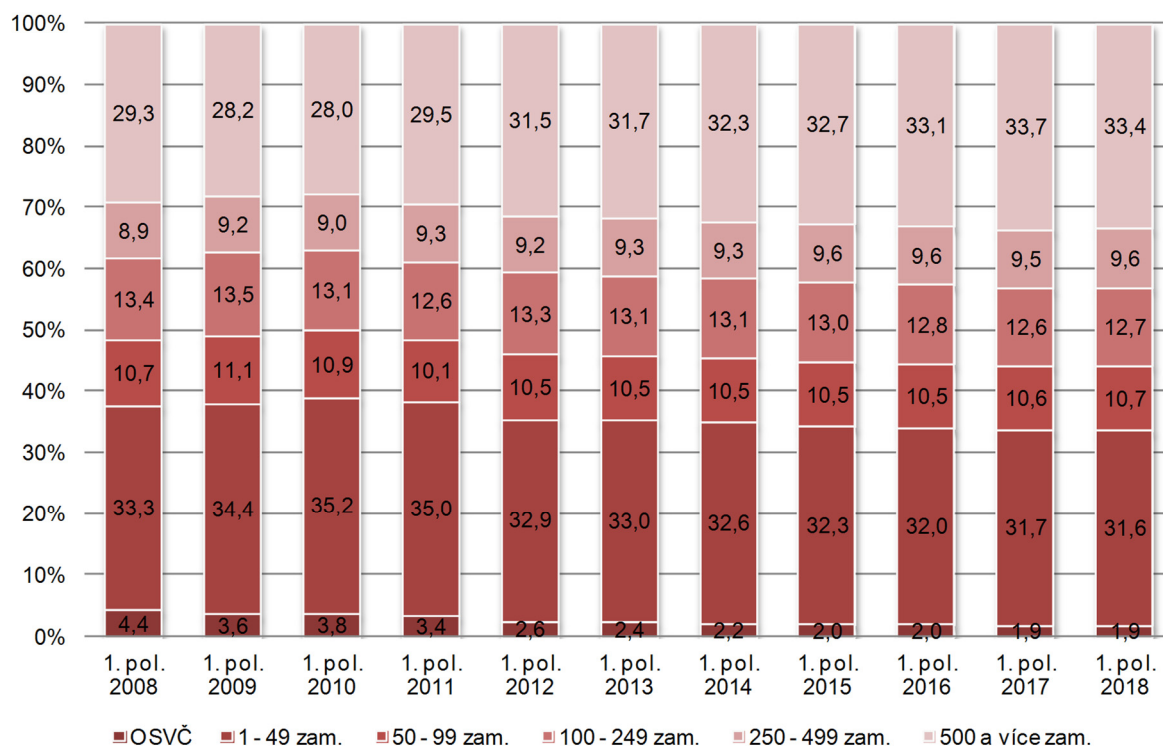
Nejvyšší průměrný počet nemocensky pojištěných v 1. pol. 2018 hlásí Hl. m. Praha, a to 1 265,6 tis. osob, což představuje 26,9% podíl na republikové hodnotě. Tento vysoký podíl je zapříčiněn zejména skutečností, že data v krajském třídění jsou zpracována podle sídla zaměstnavatele, resp. jeho mzdové účtárny, a není výjimkou, aby firma se sídlem v Praze působila v jiných regionech či dokonce republikově. Druhé a třetí místo obsadily Jihomoravský kraj s 499,8 tis. pojištěnců (10,6% podíl) a Moravskoslezský kraj s 477 tis. pojištěnců (10,1 % podíl). Svou roli zde bezesporu sehrálo i dojíždění Středočechů do zaměstnání do Hlavního města Prahy, o čemž svědčí až čtvrtá příčka Středočeského kraje (nejlidnatějšího kraje ČR) s 447,6 tis. nemocensky pojištěných osob (9,5% podíl).

Nejvíce nemocensky pojištěných osob měli v 1. pol. 2018 zaměstnavatelé s 500 a více zaměstnanci – 1 574,6 tis. osob (33,4 % podíl na republikové hodnotě), následováni zaměstnavateli s 1 – 49 zaměstnanci – 1 490,8 tis. pojištěnců (31,6 % podíl na republikové hodnotě).

Tab. 1.1 – Nemocensky pojištěné osoby v období 1. pol. 2007 – 1. pol. 2018 (v tis. osobách)

Rok	Průměrný počet nemocensky pojištěných osob (v tis.)								
	Celkem	z toho		Celkem zaměstnanci	z toho		Celkem OSVČ	z toho	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
1. pol. 2007	4 517,6	2 393,5	2 124,1	4 305,9	2 249,5	2 056,4	211,7	144,0	67,7
1. pol. 2008	4 573,4	2 423,8	2 149,6	4 372,8	2 288,8	2 083,9	200,6	135,0	65,7
1. pol. 2009	4 328,2	2 268,5	2 059,8	4 171,8	2 165,6	2 006,3	156,4	102,9	53,5
1. pol. 2010	4 233,7	2 191,0	2 042,7	4 072,5	2 088,1	1 984,3	161,2	102,9	58,3
1. pol. 2011	4 181,1	2 143,5	2 037,6	4 038,0	2 052,3	1 985,8	143,1	91,3	51,8
1. pol. 2012	4 459,0	2 269,1	2 189,9	4 344,5	2 196,1	2 148,4	114,5	73,1	41,5
1. pol. 2013	4 415,4	2 248,2	2 167,3	4 311,3	2 182,4	2 128,9	104,1	65,8	38,3
1. pol. 2014	4 413,5	2 247,8	2 165,7	4 314,2	2 185,7	2 128,6	99,3	62,1	37,2
1. pol. 2015	4 471,4	2 280,3	2 191,1	4 382,9	2 230,2	2 152,6	88,5	50,0	38,4
1. pol. 2016	4 539,5	2 312,2	2 227,3	4 451,0	2 262,7	2 188,3	88,6	49,5	39,0
1. pol. 2017	4 632,1	2 351,8	2 280,3	4 544,0	2 298,4	2 245,6	88,1	53,4	34,7
1. pol. 2018	4 710,8	2 381,4	2 329,4	4 620,7	2 327,6	2 293,1	90,1	53,8	36,3

Zdroj: ČSÚ

Graf 1.1 – Struktura nemocensky pojištěných osob v období 1. pol. 2008 – 1. pol. 2018 podle velikosti podniku (v %)

Zdroj: ČSÚ

Průměrný počet nemocensky pojištěných mladistvých – ukazatel udává průměrný počet nemocensky pojištěných osob mladších než 18 let (viz § 350 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů).

Způsob výpočtu:

Průměrný počet nemocensky pojištěných mladistvých = počet dní nemocenského pojištění jednotlivých pojištěných mladistvých ve vykazovaném období / počet kalendářních dní ve vykazovaném období.

Počet mladistvých (tj. nemocensky pojištěných osob do 18 let) na celkovém počtu nemocensky pojištěných meziročně vzrostl z 4,9 tis. osob v 1. pol. 2017 na 6,2 tis. osob v 1. pol. 2018 a jejich podíl na celkovém počtu nemocensky pojištěných se meziročně zvýšil z 0,11 % na 0,13 % (tj. o 0,02 p. b.).